

# Proměnné ve výzkumu

Přednášky ze *Základů pedagogické metodologie*

Kateřina Vlčková, PdF MU Brno

# Proměnné

---

- angl. variable(s)
- je to jev, vlastnost, podmínka, činitel, které zkoumáme
  - např. věk, vědomosti, IQ, délka praxe, chování,...
- je to prvek zkoumání, který nabývá různé hodnoty a ty musíme definovat
  - věk: muž – žena,
  - stav: svobodný, ženatý, vdaná, rozvedený/á,...
- je třeba je operacionalizovat, **operačně definovat**, tak aby byly měřitelné

# Dva druhy proměnných

## ■ MĚŘITELNÉ

- jde určit počet, míru (stupeň) určitého jevu nebo vlastnosti
- nabývají hodnoty v určitém rozpětí (lepší – horší; více – méně; dříve-později)
- př. vědomosti, počet chyb v pravopise, oblíbenost předmětu na škále, neurotičnost dítěte pomocí Eysenkova dotazníku

## ■ KATEGORIÁLNÍ

- nelze je kvantifikovat, jen zařadit do tříd, do kategorií
- dichotomické: pohlaví – žena – muž, výsledek Zk – složil –nesložil
- př. rodinný stav, ročník – 1-9, vyučovací předmět, metoda, vzdělání rodičů

# Dva typy proměnných

## ■ Nezávisle proměnná

- je to „příčina“ změny v druhé proměnné
- vysvětlující proměnná

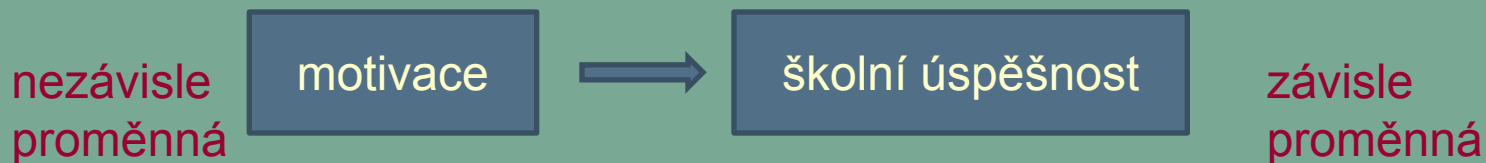
## ■ Závisle proměnná

- ta, co se mění vlivem, je závislá na té, co na ni působí (nezávislé)
- vysvětlovaná proměnná
- proměnné na levé straně regresní funkce, většinou označované symbolem  $Y$
- př. výsledek žáků (mění se vlivem vyučovacího stylu)

# Příklady závisle a nezávisle proměnných

## Výzkumné otázky:

- Jaký je vztah mezi motivací (**NP**) a učební úspěšností (**ZP**) žáků ZŠ?



- Jaký je vztah mezi genderem (**NP**) a profesní aspirací (**ZP**) studentů univerzity?

